

СИТЕЛ

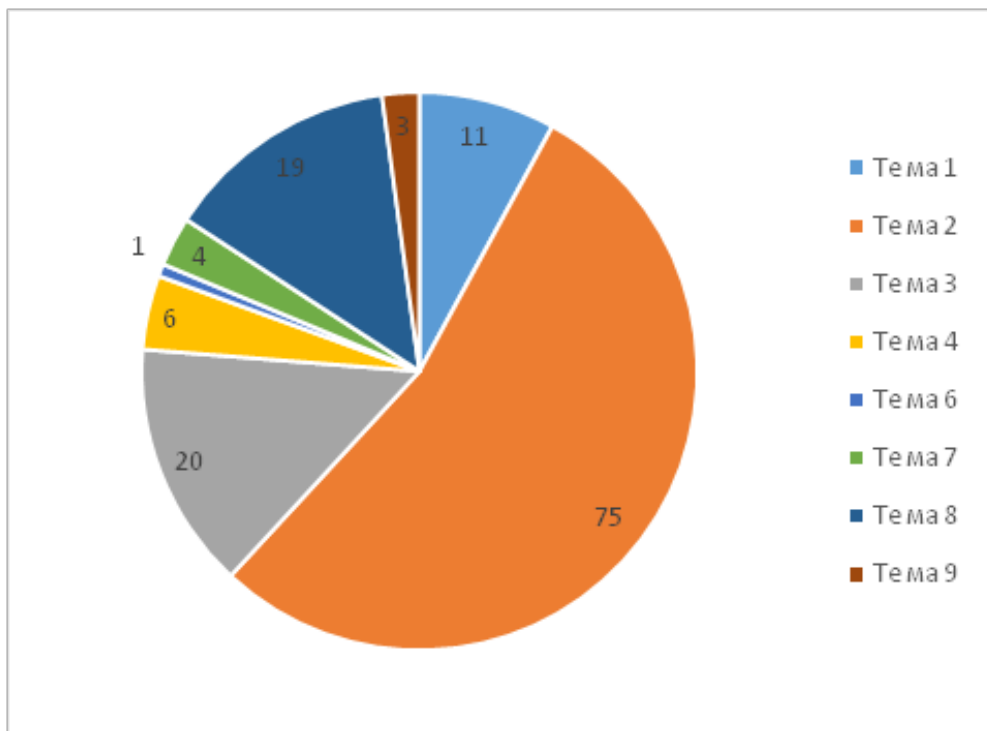
ОПШТ ЗАКЛУЧОК ЗА ИЗВЕСТУВАЊЕТО НА СИТЕЛ

- Сител во централниот Дневник во анализираниот период објави 139 прилози на теми поврзани со актуелните политички настани. Предизборната кампања со 75 прилози е тема број еден во вестите на оваа телевизија, по што следуваат промотивните прилози за владините мерки (20), потоа двојазочноста федерализацијата (19), подготовската на изборите и забелешките за неправилности во избирачкиот список (11), редовната работа на функционерите во државните и локалните институции (6), редовната работа на институциите (4), 3 прилози поврзани со мерењето на јавното мислење во предизборието и еден прилог посветен на Ад хок телото за следење на медиумите.
- Фокусот во известувањето е на двете најголеми политички партии, нивните функционери и коалициите што ги предводат, а многу малку во вестите има простор за помалите субјекти.
- Квантитативно, Сител објави малку повеќе прилози во кои субјект е владејачката ВМРО ДПМНЕ, коалицијата и нивните функционери (132), за разлика од оние за СДСМ, опозициската коалиција и функционерите (125).
- Прилозите за власта (ВМРО ДПМНЕ, функционерите и коалицијата) се фаворизирачки и навивачки, додека оние за опозицијата (СДСМ и функционерите) се демонизирачки. Негативен став телевизијата зема и во известувањето за работата Ад хок телото за следење на изборите.
- Експлицитен став на фаворизирање за владејачката ВМРО ДПМНЕ, и офанзивен демонизирачки наратив за СДСМ и лидерот Зоран Заев има не само во прилозите за предизборните активности, туку и во коментаторските најави и уреднички коментари, преку тезата за двојазичност и федерализација што во кампањата ја наметна владејачката партија.

1. ТЕМИ ЗА КОИ ИЗВЕСТУВАШЕ

Предизборната кампањата доминира како тема во вестите на Сител, а другите теми кои повремено се третираат се главно поврзани со оваа: финансиските извештаи на партиите за првиот дел од кампањата, некритичко презентирање на промотивните проекти на Владата (1.12 „На повидок е нова, досега најголема инвестиција во рударството во Македонија“), и темата за двојазичност и федерализација на земјата. Телевизијата често ја експлоатираше оваа тема, во најголем број од

уредничките коментари, а во некои денови таа доминираше во вестите (на 5-ти декември се објавени пет прилози на оваа тема). Како и во првиот дел од кампањата, така и во овој период, целосно се игнорираат теми кои критички ја анализираат работата на државните институции или се штити интересот на граѓаните, освен во ретки случаи, кога се постапува селективно и се објавуваат информации кои се повторно во правец на заштита на интересите на власта (Бедем, Македонски манифест)

Број на прилози на Сител според теми (30 ноември – 9 декември)

Тема 1	Организацијата на предвремените парламентарни избори (избирачки список, проблеми со број на гласачи, следење на можни неправилности итн).
Тема 2	Предизборни активности на политичките партии (сите активности што вклучуваат митинзи, најави за митинзи, средби со граѓани, ветувања, соопштенија, реакции и сл).
Тема 3	Промоција на проекти и мерки на Владата
Тема 4	Други активности на владини функционери (протоколарни средби, изјави и др. редовни активности)
Тема 5	Работата на Специјалното јавно обвинителство
Тема 6	Работата на АВМУ и Ад Хок телото
Тема 7	Редовна работа на државните институции, судовите, локалната самоуправа (прилози во кои медиумите не известуваат за политичките партии, туку за различни проблеми и прашања од јавен интерес)
Тема 8	Двојазичност и федерализација
Тема 9	Анкети на јавно мислење
Тема 10	Други теми (прославата на Денот на албанското знаме)

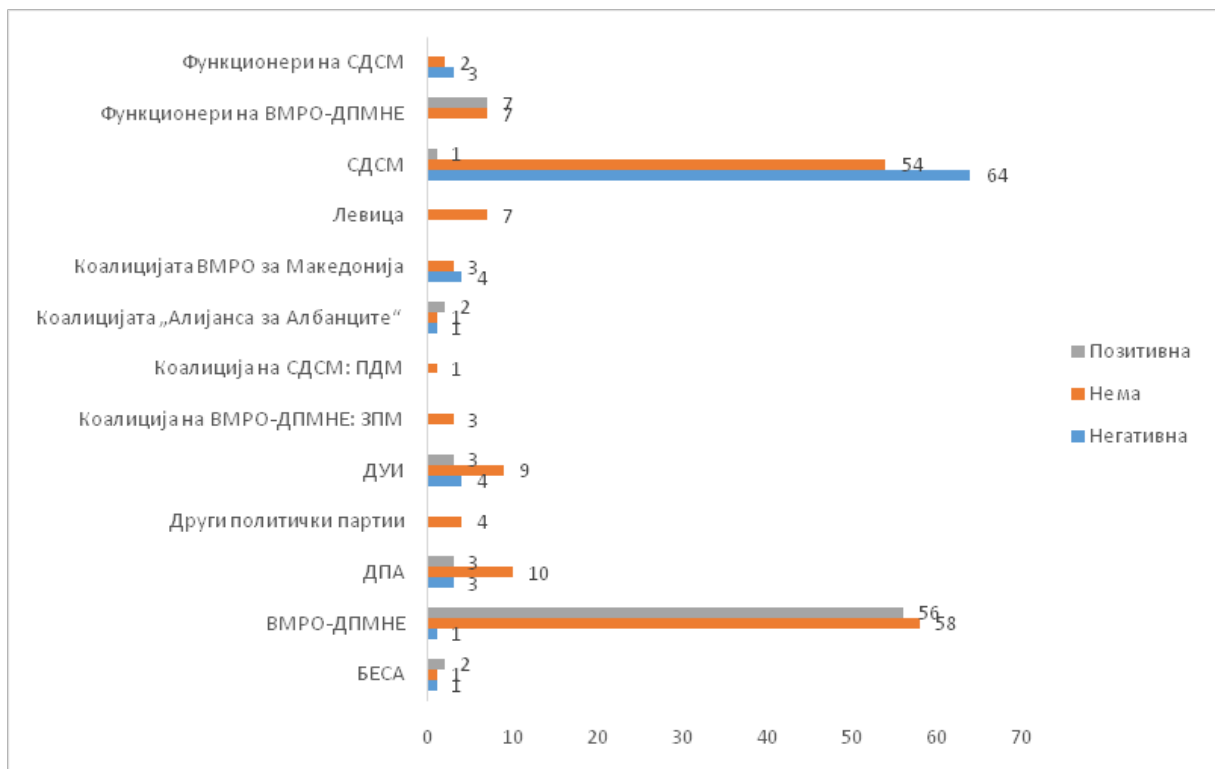
2. ПОЛИТИЧКИОТ ПЛУРАЛИЗАМ ВО ИЗВЕСТУВАЊЕТО ЗА СИТЕ ДОМАШНИ НАСТАНИ

Информациите за двете најголеми партии од власта и од опозицијата доминираат во централниот дневник на Сител (ВМРО ДПМНЕ со 132 и СДСМ со 125 појавувања), додека за останатите политички субјекти се информира значително помалку (ДУИ и ДПА имаат по 16 појавувања, ВМРО за Македонија и Левица по 7, додека Беса, Алијанса за Албанците и други политички партии по 4 појавувања). Во 155 прилози (најави, извештаи, коментари, коментаторски анализи) има експлицитно изразен новинарски став, од кои во 74 тој е позитивен и пропагандистички. Во 66 случаи изразниот позитивен став е за владејачката партија ВМРО ДПМНЕ, коалицијата и нејзините функционери, а најмногу за лидерот Никола Груевски: (9.12 „Нови десет странски директни инвестиции најавени изминатиов период треба да обезбедат над 2900 вработувања“, 8.12 „Три нови странски инвестиции во Македонија за 500 вработувања најави лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски“, 6.12 „Последни анкети: Убедлива предност

на ВМРО-ДПМНЕ во сите шест изборни единици: ВМРО-ДПМНЕ - 28,1% , СДСМ – 15%“).

Во 81 прилог наративот е негативен, демонизирачки, а во 64 случаи субјект на напаѓачкото известување е опозицијата и нејзините функционери (8.12 „На два дена пред изборите анализата на расположението на граѓаните покажува дека СДСМ е пред нова катастрофа и дека ВМРО-ДПМНЕ ќе ја забележи петата по ред изборна победа, четврта на предвремени избори“) и посебно нејзиниот лидер, со лични дисквалификации и етикетање (8.12 „Зоран Заев добил печат дека е неспособен да служи воен рок во екот на војната во 2001 година, објавува Здружението на бранители Бедем“, 7.12 „Латас: Ако на 11 декември гласаме за Зоран Заев и неговите врски со албанското подземје ние сме готови, ние сме Косово сабајлето“).

Во нападите кон опозицијата селективно се користат и ставови на странски претставници и провадини портали (30.11 „Аксел Фишер , претседател на ЕПП во Советот на

Број на информации за политичките субјекти (емитувани во вкупниот број прилози) и начин на нивно врамување (30 ноември - 9 декември)

Европа: Се надевам ВМРО – ДПМНЕ ќе победи на изборите“ - новинарот прашува „Вашата сестринска партија, ВМРО ДПМНЕ на овие избори ќе настапи со најобемната програма досега, напишана на 500 страници. Очекувате ли да победи и каква е вашата оценка за нивната програма?“, 4.12 „КУРИР: СДСМ преку НВО предизборно поткупува Роми во Куманово со огревни дрва“).

Демонизирањето на опозицијата е особено забележливо во прилозите за двојазичноста и федерализацијата, при што таа неаргументирано се обвинува за антинационална и антидржавна политика (1.12 „Ахмети го мерка премиерското столче: Идеите за избор на Албанец премиер не се нови, но тие досега ги пласираше СДСМ преку своите поддржувачи“, 2.12 (анализа/ коментар) „ За разлика од опозицијата која и во својата предизборна програма предвидува воведување на двојазичност уште од градинка, во програмата Реално на ВМРО-ДПМНЕ на 293-та страница стои дека новата влада нема да прифа-

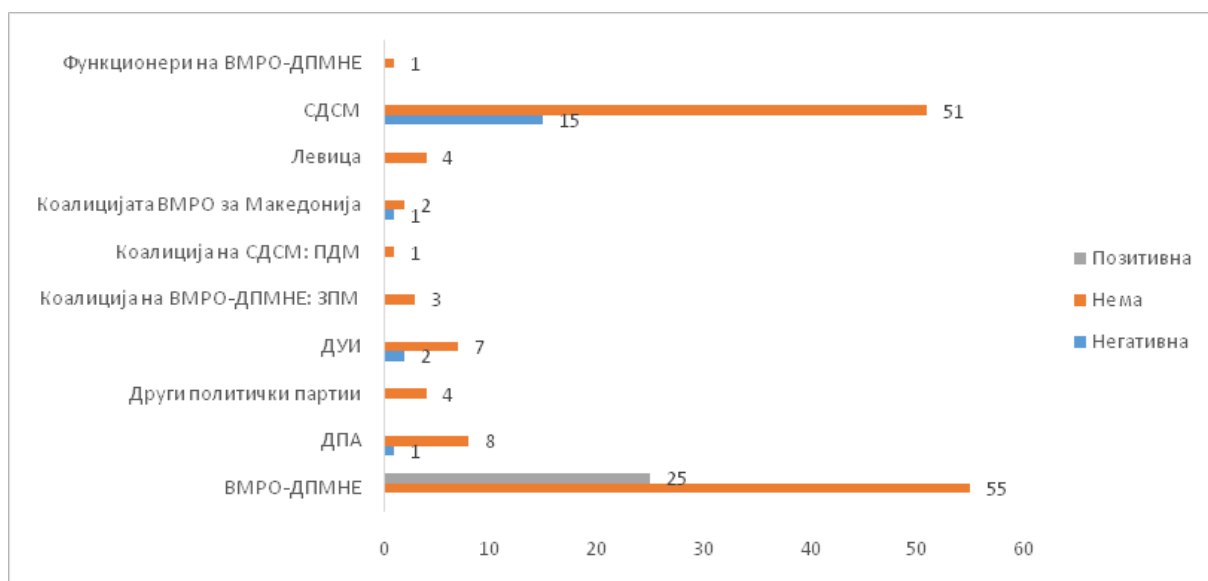
ти промена на Уставот ниту било какви идеи и предлози кои ќе го загрозат националниот идентитет“, 2.12 „Заев направи опасен преседан и отвори прашања кои до сега не биле тема на разговор, како воведување двојазичност на целата територија и проширување на Рамковниот договор. Во СДСМ не кријат дека токму тоа е нивната стратегија и отворено зборуваат за промена на името“).

И во вториот дел од кампањата продолжија нападите кон ад хок телото за следење на медиумите (9.12 „Членовите на ад хок телото кои постојано бараа казни и опомени за Сител ТВ сами признаваат дека се на платен список на СОРОС“), а овој пат и кон Советот за етика во медиумите (5.12 (анализа/ коментар) „Советот за етика во медиумите кој е под целосна контрола на соросовите структури, иако ги оценува етичките стандарди, не го верифицира членството во организацијата на над 80 медиуми и организации, пишува дневниот весник Вечер), како одговор на оценките кои овие тела ги дадоа за известувањето на телевизијата.

3. БАЛАНСИРАНОСТ ВО ИЗВЕСТУВАЊЕТО ЗА ИЗБОРНТА КАМПАЊА НА ПОЛИТИЧКИТЕ СУБЈЕКТИ

И според квантитетот на објавените информации и според приодот во известувањето, вестите на ТВ Сител не обезбедија балансираност во претставувањето на кампањата на политичките субјекти. Најчесто споменувани субјекти во прилозите за изборната кампања се владејачката ВМРО ДПМНЕ (коалицијата и функционерите) – 84 и СДСМ 67, додека останатите субјекти се присутни во многу мал број информации: ДУИ и ДПА по 9, Левица и други партии по 4 и ВМРО за Македонија 3.

Во овие прилози нема неутрална и дистанцирана критика, туку некритичко презентирање на проектите на Владата, кои се претставуваат како ветувања на владејачката партија и нејзиниот лидер Груевски („За време на вчерашниот митинг во Битола, лидерот на ВМРО ДПМНЕ најави уште една инвестиција во градот“- објавени се два прилози за истото ветување и на 2 и на 6 декември) и навивачко известување за власта (9.12 „Како што може да се забележи иако до стартот на последниот митинг од кампањата на ВМРО ДПМНЕ има

Број на информации за политичките субјекти (емитувани во прилозите за предизборната кампања) и начин на нивно вмување (30 ноември - 9 декември)

МОНИТОРИНГ НА ДЕМОКРАТИЈАТА ВО МАКЕДОНИЈА

нешто помалку од еден час полека почнува да се полни плоштадот во Прилеп, се најавува огромен митинг како завршен“, 5.12 (генерална најава) “Економските и социјалните теми на кои Груевски доминира СДСМ и Заев свесно ги одбегнуваа во својата кампања“, 6.12 „Делчевчани велат дека во Делчево секогаш е така особено кога доаѓа лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски за кого велат дека е единствениот кој што може да ја одбрани Македонија од како што велат внатрешните но и надворешните непријатели“. Во 25 прилози новинарот изразува позитивен став при што сите се во корист на ВМРО ДПМНЕ.

Во 19 прилози известувањето е демонирачко, од кои 15 се за СДСМ и функцио-

нерите. Во извештаите од митинзите и соби- рите најавите се информативни (1.12. „А во источниот дел од државата и денеска е ко- алицијата предводена од СДСМ“), додека во уредничките коментари се користи офанзив- на реторика (8.12.„Со еднојазични постери Зоран Заев ја спроведува федерализацијата на дело. Заев ги повика на митинг дебранци само на албански јазик, а кумановци прво ги покани на албански, а потоа им се обрати и на македонски“,4.12 „Со овој план Заев и СДСМ сакаат да добијат гласови од Албанците, но многу повеќе гласови губат од Македонците и другите кои разбираат дека губат многу од своите интереси, а се задоволуваат интереси на само една партија“).

4. ПРИОД ВО ИЗВЕСТУВАЊЕТО ЗА КАРАКТЕРИСТИЧНИ ТЕМИ

И во вториот дел од кампањата останува фокусот на двојазичноста и федерализација- та како тема што произлезе од предизборите- то. Телевизијата ја застапува тезата на власта и во нападите кон опозицијата објави прилози во кои тие напади се артикулираа преку експертски ставови (2.12 (анализа/ коментар) „Со воведувањето на двојазичност албанскиот јазик ќе биде задолжителен и за војниците , лекарите, медицинските сестри, пожарника- рите како и за шалтерските работници“, 3.12 „Камиловски: Во операционата сала двоја- зичноста може да биде катастрофална“), ста- вови на функционери од владејачката пар- тија (4.12 „Коневски: Двојазичноста на Заев скапо ќе ја платат сите општини - И децата во градинките ќе треба да учат албански“), или граѓани (5.12.„Прилепчани се навредени од идејата за двојазичност“). Во некои де- нови бројот на прилозите на ова атема беа најбројни (на 5 декември 5 прилози, на 9 де- кември три: (анализа /коментар) „Токму пора- ди ваквите изјави голем број на аналитичари во изминатите денови предупредија дека на Македонија и се заканува федерализација и редефинирање на државата“, 9.12 (анализа/ коментар) „Заев си игра со оган...Ова е ставот на експертската јавност со плановите на ли- дерот на опозициската СДСМ за воведување на двојазичност и федерализација во држа- вата“, 9.12.“Заев и во денешното интервју за

Македонската радио телевизија го повтори ставот за изучување на албанскиот јазик во основните училишта“)

Телевизијата повеќепати во мониторира- ниот период објави уреднички коментари на оваа тема со напаѓачки наратив кон СДСМ. Од 2 – 5 декември секојдневно беа објавувани уреднички коменатри на оваа тема (2.12.„Уред- нички коментар : „Двојазичност е проблем кој ќе го урне македонскиот карактер на маке- донската држава, ќе воведо амбиент и прави- ла слични на Косово пред осамостојувањето што е доволна причина Македонците да се за- грижат“,3.12 „Со двојазичноста во образова- нието работа ќе загубат над 10 000 наставни- ци или професори и околу 4000 вработени во администрацијата на образованите институ- ции“, Трет ден 4.12 „Со овој план Заев и СДСМ сакаат да добијат гласови од Албанците, но многу повеќе гласови губат од Македонците и другите кои разбираат дека губат многу од своите интереси, а се задоволуваат интереси на само една партија“,5.12 „Дали граѓаните ќе поддржат и ќе бидат за федерализација и кантонизација на Македонија што поддржува- ат пет партии, четирите албански партии и пе- тата е СДСМ или пак се против кантонизација и федерализација а исто така против двоја- зичноста што е став само на една партија која ја брани единствена македонската политичка страна- а тоа е ВМРО-ДПМНЕ“).